

Zarandul

ORGAN INDEPENDENT — CULTURAL, ECONOMIC ȘI DE INFORMAȚII — DIN VALEA CRISULUI ALB

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BRAD

ABONAMENTE: 100 lei anual, 6 luni 60 lei
Instituțiuni și bănci 150 lei
Muncitorii minieri și muncitorii agricultori 50 lei

APARE ÎN FIECARE JOI

Redactor responsabil: G. E. CAMBER

Realizări gospodărești și edilitare, în ultimii doi ani, în plasa Brad

I.

Credem că nu este inutil și n'ar strica nimănui faptul de-a cunoaște străduințele și realizările obținute în anii din urmă, în materie de gospodărie și operă constructivă, în plasa noastră. Este chiar o datorie a noastră de-a ne cunoaște plasa, comunele care o compun și a ne da seama de progresul sau regresul lor.

Există cetățeni în Brad, cari luni, și nu exagerăm spunând, ani de zile, nu se deplasează până într'o comună învecinată. Rândurile de mai jos le va prilejui o cunoaștere, măcar sumară, a situației actuale, pe care o pot verifica la fața locului.

În plasa noastră sunt, în total 146 km. șosea comună și județeană. Această lungime a fost reparată complet, costând pietrișul și piatra întrebuințate 3.145.074 lei, din care sumă Statul a contribuit cu 1.201.435 lei.

S'au făcut practicabile șoselele și se poate circula chiar cu automobilele prin comune, cari până acum nici nu văzuseră astfel de vehicule. Complet reparate sunt șoselele din Blăjeni, După-piatră, Stănița, Crișcior, București, Luncoiul de jos, Curechiu, precum și cele din regiunea Băiții. Unele din aceste comune — au avut, cea mai mare dorință colectivă, să aibe drumuri bune, și iată că măsura achitării restanțelor de impozite, circa 2.000.000 lei, prin lucru la șosele, precum și dărnicia Statului, le-au satisfăcut această dorință.

Șosele noi s'au construit 8 1/2 km. în comuna Rovina, 3 Km. în Stănița și 1 1/2 Km. în Săliște. Au costat 661.757 lei, la care sumă Statul a contribuit cu 120.000 lei, iar comunele, lucrând în contul restanțelor impozitelor, cu 541.757 lei.

Desigur că, aceste realizări sunt îmbucurătoare și am fi nedrepti dacă alături de cei cari au contribuit cu banii și brațele, n'am aminti și munca organelor ad-tive: pretori și notari, precum și a Serviciului drumurilor, cari toți și-au făcut datoria.

În construcția șoselelor noi și în repararea celor vechi s'a simțit nevoie de a se construi și poduri noi și anume: în comunele Valea Bradului, Crișan, București, După-piatră, Rovina și Zdrăpți.

La construirea lor a contribuit, pentru primele două, d. deputat dr. Tisu cu 9.000 lei, iar pentru celelalte s'a cheltuit și lucrat în contul restanțelor de impozite circa 135.000 lei. Pentru reparația celor din Crișcior, București, Curechiu și Zdrăpți s'a cheltuit 9000 lei.

Nici școala n'a fost neglijată. În limita posibilităților financiare s'au ridicat 10 școli noi, care, unele, sunt terminate, iar altele în curs de construcție. Iată comunele, care se mândresc cu localități noi de școală: Valea Bradului, Țărățel, Crișcior, Ormîndea, — terminate, — costând 1.275.000 lei, la cari Statul a contribuit cu 181.000 lei — pentru cele din Valea Bradului și Ormîndea, — iar restul fiind suportat de comune și Soc. „Mica”.

Sunt în construcție la Mesteacău, Curechiu, Stănița, Băița, Hărățani și Trestia, la cari contribuția Statului până azi este de 565.000 lei. Restul l-au suportat soc. „Mica” și Comunele.

S'au reparat clădirile școlilor din București, Zdrăpți și Blăjeni, în valoare de 30.000 l.

Nu pot încheia acest capitol al școlii fără a-mi mărturisii admirația — pe lângă cea față de Stat, comune și Soc. „Mica” — și față de majoritatea învățătorilor, care au luptat

din toate puterile să ridice această instituție sfântă a culturii și a lumii în comunele lor, alături de munca brută depusă de săteni cu brațele și vitele.

Iată ce s'a putut realiza, în acest domeniu, prin înțelegerea și tragerea de inimă a conducătorilor și conducătorilor. Pot servi multora ca exemplu.

În numărul viitor ne vom ocupa despre biserici, case comunale și alte lucrări publice.

M. B.

Armatele abisiniene pregătesc ofensiva

Rasul Seyum în fruntea unei armate de 600 mii de oameni

Rasul Seyum a organizat o triplă linie de apărare în munți la nord de Addisababă. Pozițiile au fost fortificate, piscurile dotate cu artilerie anti-aeriană și toate înălțimile de pe acest sector organizate pentru rezistența înverșunată împotriva înaintării italienilor. Pozițiile sunt acum ocupate — după date furnizate de însăși comandamentul abisinian — de 600.000 de oameni. Se prevede o mare bătălie. Numărul de oameni cari ni s'a transmis, este probabil o eroare, deoarece pare exagerat.

Știri diferite

— Botezul „Romilor” la Giurgiu. La Giurgiu, Patriarhul Miron Cristea a celebrat cununia a trei sute perechi, cari trăiau în concubinaj. Cu această ocazie au fost botezați optzeci romi mohamedani.

— Duminică 27 Oct. împlinindu-se 17 ani dela proclamarea independenței Cehoslovaciei, în București, s'a sărbătorit cu deosebită solemnitate acest eveniment.

— La o vânătoare — organizată de câțiva prieteni și prietene, în jud. Vlașca, au împușcat un pădurar, care era într'o tufă și și alegea nulele pentru a le duce acasă, fiind luat drept iepure. Nenorocirea vine când nici nu te gândești.

— Tribunalul din Deva a condamnat pe comunistul Nemes Iosif la 5 luni închisoare și 5000 lei amendă.

— În Basarabia de Sud au trecut mai bine de două sute de zile de când n'a mai plouat. Jalea și amărăciunea s'a coborât nu numai în sufletul săteanului, care n'a sămănat nici un strop de grâu, dar și în sufletul blânderilor animale, cari nu mai au nici un pic de fân pentru a-și potoli foamea.

Gazetele ne aduc știrea că s'a vândut la târg, o vacă cu 80 lei.

Bătaia lui Dumnezeu nu altă ceva.

— Femeia Rozalia Crișan, în vârstă de 32 ani, din comuna Silvașul de jos, de lângă Hăjeș, s'a spânzurat într'o noapte pe un arbore din pădurea de lângă comună. Cauza ce a determinat-o să recurgă la acest act disperat nu se cunoaște.

— La Iași a fost prins și împușcat fiorosul criminal Caciuc.

Pe când era dus sub escortă, în lanțuri, Caciuc a încercat să fugă. Dar soldatul l'a ținut bine; și în urma unui foc de armă banditul si-a dat sfârșitul.

— Mitropolit al Bucovinei a fost ales P. S. Sa Episcopul Visarion Puiu al Hotinului. Instalarea înaltului erarh se va face în cursul lunii Noemvie la Cernăuți.

— Luni dimineața începe în toată țara plata funcționarilor publici pe luna Oct.

O disp. laudabilă

Zilele trecute s'a întocmit regulamentul intern al Soc. „Mica”. Printre alte dispozițiuni laudabile, trecute în regulament, Direcțiunea Societății, la sugestia d. ing. Rizescu a înscris în reg. un alineat, prin care se hotărăște că la Soc. „Mica” nu se va mai primi nici un muncitor care nu știe carte. Trebuie să aibă cel puțin 4 clase primare. Iată cum știe Soc. „Mica” să sprijine efectiv strădania d. Ministru al școlilor și al tuturor oamenilor de bine, cari doresc înaintarea prin cultură a neamului nostru.

Ce bine ar fi pentru noi toți — dacă toate soc. particulare ar adopta dispozițiunea Miceii. — Numărul analfabeților ar scădea simțitor. Dar știm că la cele mai multe primează interesul personal.

Holărârea Soc. „Mica” trebuie cunoscută și de d. Ministru al școlilor.

Înfăptuirile frumoase trebuie cunoscute de toată lumea.

Către prieteni noștri abonați la gazeta „Zarandul”

Mai sunt două luni până ce gazeta „Zarandul”, împlinește trei ani și de când cei mai mulți abonați au primit gazeta regulat. Dar cu părere de rău trebuie să constatăm, că n'au ținut socoteală de cheltuelile ce avem și nici până astăzi n'au binevoit a ne trimite neînsemnatele sume ce ne datoresc.

Facem dar un călduros apel iubitorilor noștri abonați rămași în urmă cu plata abonamentelor, acehora cari au primit și n'au plătit, cum și acehora ce doresc a continua cu abonamentul să se grăbească a ne trimite neînsemnatele sume ce ne datoresc, deoarece numai așa vom putea aduce noi îmbunătățiri gazetei.

Nefiind decât o chestie de cinste din partea d-ilor, suntem încredințați că apelul nostru nu va rămâne fără răspuns și că toți abonații, cari din scăpare de vedere, n'au achitat abonamentele, se vor grăbi a ni le trimite cât mai curând.

O vizită la Maglavit

(Continuare)

— Copilul Tanasie Cristea nu mai este orb. —

Prin voința lui Dumnezeu, păstorul blânelor oi — e vorba de Petrache Lupu, — a realizat în cuprinsul câtorva luni, cea mai mare adeziune populară din câte s'au cunoscut vreodată. Toate satele au pornit să ingenunche la locul mărturisit de el și nimeni din cei care poartă noblețea de sânge și credință a românismului, n'a gândit să hulească pe ciobanul lui Dumnezeu. Petrache Lupu a prins altoi în inimile mihoanelor de credincioși. El a intrat în iubirea și respectul nostru și este un punct de înălțime cu care spiritualitatea noastră se fofoșește. Atunci, cu ce drept și cine justifică îndrăzneala unei prese scrise de navalitorii perciuinași — în fruntea căreia stă ziarul jidovesc „Zorile”. — de a defăima zilnic pe păstorul ce ne este atât de scump? Dar — și aceasta în spre rușinea noastră — este trist faptul că cele mai josnice atacuri s'au îndreptat asupra Maglavitului și nimeni nu se sesizează de campania nefastă ce o duce zilnic ziarul jidovesc „Zorile”. Dar, în ciuda acestora atacuri, minunile săvârșite în satul sfânt, cresc pe zi ce trece.

COPILUL TANASIE CRISTEA
NU MAI ESTE ORB

Impresionat de cele văzute la locul sfânt, rățesc prin g'oața de pelerini. Pașii

ma conduc spre un grup de credincioși, a căror port îmi indică ținutul. Erau din Dobrogea. În mijlocul lor, femeia Maria Cristea din com. Caruilaru jud. Caliacra, ținea de mână pe micul Tanasie de 3 ani, — orb din naștere — care în acea zi (10 Sept. a. c.) pentru prima oară a văzut soarele și pe aceia la care îi zicea mamă. Imi este imposibil a descrie bucuria mamei, de acum fericită, văzând că odrasla ei se putea bucura de binefacerile ochilor sănătoși. De azi înainte Tanasie nu mai este orb. Vestea minunii s'a răspândit fulgerator. Fiecare pelerin căuta să controleze vederea copilului, oferindu-i diferite obiecte. Copilul întindea mâna, le lua, însă nu știa ce sunt. De fiecare dată intervenea fericita mamă, ce în cuvinte de slava preamărea puterea Dumnezeiască. În culmea fericirii femeia Maria Cristea exclamă: „Voi sta pe acest loc sfânt încă trei săptămâni, ca să mă rog Tatălui din ceruri”.

Ce știința nu putuse face, Tatăl din ceruri înfaptuise. Micuțul Tanasie de acum nu mai este orb.

Șt. Dumitrescu

(va urma)

N. B. În numărul viitor: „Nic. Dragomir din Roșia Săsească (jud. Sibiu), vine sprijinit în cărți și pleacă pe picioare.

Așa da!...

Primarul Capitalei, d. Donescu, a dat o ordonanță, prin care fixează prețul pâinei negre la 5 lei kgr., fără nici o toleranță. În cazul când muncitorul nu va găsi pâine neagră la brutării, vor cere pâine albă pe același preț.

Iată o sugestie bună și pentru d. Bocăescu, primarul orașului nostru. Pâinea, aliment absolut necesar, a ajuns să fie speculată în Brad fără nici un pic de jenă. Kg. de pâine neagră costă 7 lei, și cea albă 8 lei. Așteptăm, și-l vrem pe d. Bocăescu să fie și pe acest teren tot așa de energic, ca și în chestiunile de urbanistică și edilitate. Sărăcii îl vor binecuvânta.

CINEMA „ORIENT“ BRAD

In ziua de 3 Noembrie

se va rula

„Cibi“

Strengărița (Csibi der Fratz)

cu: Franz'ska Gál, Leopoldine Konstantin, Herm. Thimig, Ant. Edhofer, Tibor v. Halmay, Theo Lingen.

Regia: M. Neufeld.

Muzica: Brodsky

cit. Dacă te-ar fi văzut că mori de foame la ușa lui, nu ți-ar fi dat o bucată de pâine. Și n'avea nici un copil. Toată averea trebuia să rămână unui nepot care trăia la Paris în și mai mare lux.

Ce ți-i și norocul în lumea asta!...

Despre vecinul nostru, se povestea lucruri nemai auzite. Se spunea că era feciorul unei servitoare dela curtea unui mare proprietar din vechiul regat. Mama lui fusese o femeie foarte frumoasă și se spune că ar fi avut legături cu acel proprietar; și că din dragostea lor, ar fi venit pe lume rentierul de astăzi. Acel proprietar neglija foarte mult administrarea moșiei, așa că servitoarea lui, avea grijă să strângă banii. Când fiul ei creștea mare, începu să administreze moșia și cu această ocazie, putea să fure din venituri. Proprietarul, neavând nici un moștenitor, mai târziu, vându toată moșia noului administrator, rentierul de astăzi. Mai târziu cumpără și alte moșii și astăzi trăiește

OFICIUL PAROH AL ORT. ROM. LIAUȚ.

Nr. 53. 1935.

Publicație de licitație

Parochia ort. rom. din Liauț, în baza aprobării Vener. Consiliu Eparchial Arad cu No. 5624-1935, publică spre cunoștință generală că în ziua de 3 Noembrie 1935 la ora 10 ¹/₂ vinde spre exploatare pădurea bisericeii ort. rom. din Liauț. Licitația se va ține la școala primară din Liauț. Ofertele se vor înainta în scris Oficiului Parochial din Liauț, până în 2 Noembrie 1935 la ora 6 seara.

În ziua de 3 Noembrie, după terminarea cu ofertele, se va continua vânzarea prin licitație verbală.

Prețul de strigare este 30 Lei de un metru lemn de foc.

Toate condițiunile speciale de vânzare, exploatare și plată se pot vedea în oarele de oficiu la parochia din Liauț și la Ocolul Silvic din Baia de Criș.

Liauț, la 26 Septembrie 1935.

IOAN LEUCEAN preot, preș. cons. paroh.

De inchiriat

Una prăvălie în centru (pi-ața) împreună cu două camere spațioase de inchiriat urgent și ieftin. Doritorii a se adresa la dna

SUSANA MANIU
(casa fost „Hotel Transilvania“).
sus la etaj.

bine, numai din venituri, alături de-o femeie foarte bogată, dar atât de urâtă, că nu iese niciodată din casă.

Câtă diferență între vecinii mei!...

Dacă l-ai fi întrebat pentru cine strânge atâtă avere, sigur că n'ar fi putut răspunde.

Dar goana după bogăție și setea după bani, e foarte mare...

III.

Nu trecuse un an de când cunoșteam pe Emil și lucrurile mergeau foarte rău în familia noastră.

Tata era bătrân și veșnic la lucru, iar mama bolnavă.

Frații mai mici nu făceau altă ceva, decât să ceară mâncare.

Iarna, cel mai mare dintre frați, răci atât de tare, că, după câteva săptămâni de suferință, muri.

Era o noapte friguroasă de iarnă. Tata nu era acasă, iar mama bolnavă.

Curajosul Mussolini

Penetrația capitalului italian în Abisinia continuă în ritmul spasmodic al bubuirilor de tun. Nici nu se putea ca acel care considera războiul, drept cel mai important factor de progres, să nu lupte trup și suflet, pentru provocarea lui. La drept vorbind, nu am putea garanta, că în acțiunea mussolini-ană ar contribui și sufletul, e însă sigur, că interesul material își spune cuvântul hotărâtor. Lucrurile nu sunt însă atât de simple pe cât ar părea, vedem foarte bine că „concepțiile” ducelui asupra războiului nu sunt împărțite de ceilalți conducători de state. În orice caz, deslănțuirea războiului împotriva Abisinieii nu i-au adus lui Mussolini nici o aprobare. Ceva mai mult, împotriva agresiunii mussoliniene s'au alipit chiar și statele care până mai ieri erau în permanent conflict. Dacă Franța nu ar fi încercat cu teamă săș menajeze pe Mussolini, atunci, unele state cari stau în rezervă și-ar fi dat o entuziastă adeziune pentru ingenunchierea Italiei. Bunăoară Germania sau Japonia s'ar fi asociat mai curând sancțiunilor militare decât celor economice. Dar tocmai de o asemenea asociere îi este frică Franței. Italia stă în calea Anschlussului și dacă aceasta ar fi distrusă, fără îndoială că o ofensivă germană nu ar întârzia. Astăzi alianțele sunt temporare, pe termene atât de scurte și de o atât de nesigură lealitate, încât nu se poate ști dacă un actual aliat nu va deveni aprig dușman la sfârșitul ostilităților.

Mussolini este curajos. Nu pentru că a îndrăsnit să provoace războiul, ci pentru că a contat pe prietenia Franței. Propriu zis nu pe prietenia Franței ci pe interesele acesteia, care dictează încurajarea imperialismului italian... Dar vezi că ducele a fost prea naiv, pentru că să-și dea seama, că Franța privește cu durere, desvoltarea imperialismului britanic dar în același timp nu poate acționa direct împotriva lui, oricât de periculoasă ar fi expansiunea engleză, ea ar fi în orice caz mai puțin periculoasă decât neglijarea pericolului german. Și cu toate că pune piedici ascunse acțiunilor engleze, conservă totuși cu sfințenie prietenia acesteia. O să regrete mult Mussolini că nu și-a dat seama de aceste împrejurări, care vor răsturna fără îndoială toate planurile franco-italiene. Mussolini a intrat însă în joc și trebuie să joace. Ducele pune monumente în ținuturile unde a isbutit să învingă cu greu niște negri desculți și desarmați. Nu trebuie să uităm că Mussolini susține ideea războiului, pentru că e modul unde se poate evidenția curajul fiecăruia. Trebuie să recunoaștem că Mussolini nu se desminte. Atacă cu gaze și avioane, orașe unde nu au rămas decât femeile și copiii.

Trebuie să fim însă înțelegători, nu susține oare românul că „soceteala de acasă nu se potrivește cu cea din târg?”

Silvia Mendea

Târziu — noaptea — fratele își dădu obștescul sfârșit în brațele mele. Cât de mult m'am cutremurat în aceea clipă!

Câte sacrificii am făcut pentru înmormântare, numai D-zeu știe, căci nimeni nu mi-a dat un pic de ajutor.

Dar soarta nedreaptă mă urmărea la fiecare pas și după o lună plecă și mama.

Câtă durere! N'oi iubișem pe mama în viață, dar mult am mai plâns în ultimile clipe!

Eu n'am cunoscut iubirea și sărutul mamei, n'am cunoscut desmierdările ei și mângăierile din zilele amărate.

Dar în acea seară mohorâtă de sfârșit de iarnă, m'am văzut absolut singură în lume și eram cea mai nenorocită.

Imi sfășie inima ultimile ei cuvinte, ultimile ei staturi:

„Draga mamei Silvia, (era prima dată când auziam cuvântul „draga mamei“) am fost o femeie rea.

